

El espejismo nuclear

Marcel Coderch i Núria Almiron

Los libros del lince. Barcelona, 2008

Ramon Arribas | rarribas@gencat.cat

Director del Consell Assessor per al Desenvolupament Sostenible

El darrer informe *World Energy Outlook 2008* de l'Agència Internacional de l'Energia assenjala amb claredat que les tendències actuals de subministrament i de consum d'energia són clarament insostenibles, des del punt de vista ambiental, econòmic i social.

Per aquesta agència de l'Organització per a la Cooperació i el Desenvolupament Econòmic (OCDE), el sistema energètic mundial és en una cruïlla, i esdevé urgent respondre a dos reptes: assegurar un subministrament energètic fiable i assequible i passar, tant ràpid com sigui possible, a noves fonts energètiques eficients i respectuoses amb el medi ambient. Una necessària transició que reclama una decisiva acció política.

La qüestió és punyent i és uns dels temes centrals de l'agenda política global i nacional. L'augment de la demanda i el consegüent *peak oil* – assoliment del màxim de producció de petroli – provocarà escassetat de petroli i després de gas i urani. A aquesta situació, cal afegir-hi el canvi climàtic, una de les principals conseqüències del model energètic intensiu en carboni.

En aquest context, reapareix amb força l'energia nuclear com l'esperança per superar els problemes derivats de

les emissions de CO₂ i del progressiu esgotament dels combustibles fòssils, sense posar en crisi l'actual model de creixement i de consum. L'ús de l'energia atòmica és considerat un component obligat de qualsevol combinació energètica que es plantegi per al futur. El llibre de Marcel Coderch i Núria Almiron contribueix a posar en qüestió aquesta aposta, argumentant el perquè l'energia nuclear no és la solució, sinó part del problema. És una obra oportuna que dona arguments i dades per a un debat necessari. Un text carregat de raó i de raonaments. No dogmàtic, sinó dialèctic. Que no vol convèncer als convençuts, sinó a la majoria. Que no parteix d'apriorismes sinó d'una potent aproximació holística.

Per Coderch i Almiron la indústria nuclear no ha resolt les seves eternes dificultats de seguretat –contaminació generada pel propi cicle de funcionament de les centrals i risc d'accidents i d'atemptats–, de costos –de seguretat i manteniment, molt més elevats que la resta de tecnologies de generació elèctrica, terminis de construcció i d'amortització molt dilatats que disparen els costos financers–, de residus –cap avenç en els darrers quaranta anys– i de proliferació d'armament nuclear. No és cert que es puguin construir tots els reactors necessaris per mitigar de manera significativa les emissions de CO₂ en el termini necessari. Ni tampoc hi ha suficient combustible nuclear en el cas que fos possible la construcció de tal nombre de centrals nuclears.

Lluny d'assegurar un subministrament energètic fiable, assequible i respectuós amb el medi ambient, la reactivació nuclear només fa augmentar els problemes esdevenint part del conflicte

No és cert que es pugui compensar la progressiva escassetat del petroli ni que redueixi la dependència energètica de la major part de països industrialitzats. Ara per ara, no hi ha solució pels residus radioactius ni tampoc mecanismes que evitin que es pugui estendre la utilització civil de l'energia nuclear sense provocar al mateix temps una proliferació generalitzada de l'armament nuclear.

Lluny de constituir la solució als problemes plantejats, la reactivació nuclear no fa res més que augmentar-los i esdevenir part del conflicte. Les gegantines inversions que requereix prendrien recursos a altres alternatives que si poden contribuir a que el futur sigui energèticament sostenible, més equitatiu i lliure de tensions geopolítiques. I sobretot, estendre la idea que si acceptem l'opció nuclear podrem seguir creixent i consumint com fins ara seria només un miratge, allunyant la possibilitat d'un canvi cultural que és del tot imprescindible per fer una transició no traumàtica cap a un futur realment sostenible. A la Unió Europea (UE) necessitem cinc hectàrees per habitant, quan sols disposem de 2,2 hectàrees pròpies; la resta l'obtenim d'altres parts del planeta. Catalunya requereix gairebé set vegades més que la superfície pròpia. Aquesta gran petjada, sobretot als països occidentals, caracteritza la gran insostenibilitat de l'actual model econòmic i de consum.

Catalunya té una forta dependència energètica exterior, ja que importa el 96% de l'energia que consumeix. El fet no

és nou, però sí que ho és la intensitat i la fragilitat d'aquesta dependència, elements que poden significar problemes de competitivitat per a la nostra economia. La qüestió del canvi climàtic i la posada en marxa de les diferents mesures d'adaptació i mitigació, conjuntament amb la resta de països de la UE –reducció del 20% de les emissions dels gasos amb efecte d'hivernacle, fer que les renovables produeixin el 20% de l'energia consumida i millorar un 20% l'eficiència energètica– marquen el tret de sortida d'una transició cap a un nou model de generació energètica. Un nou model que minvi els actuals consums energètics basats, majoritàriament, en uns recursos finits, cada dia més escassos i cars. És una qüestió de país i una qüestió mundial, i convé no caure en miratges. L'energia nuclear no és la solució, sinó part del problema. Coderch i Almiron contribueixen a desfer el miratge. |

